

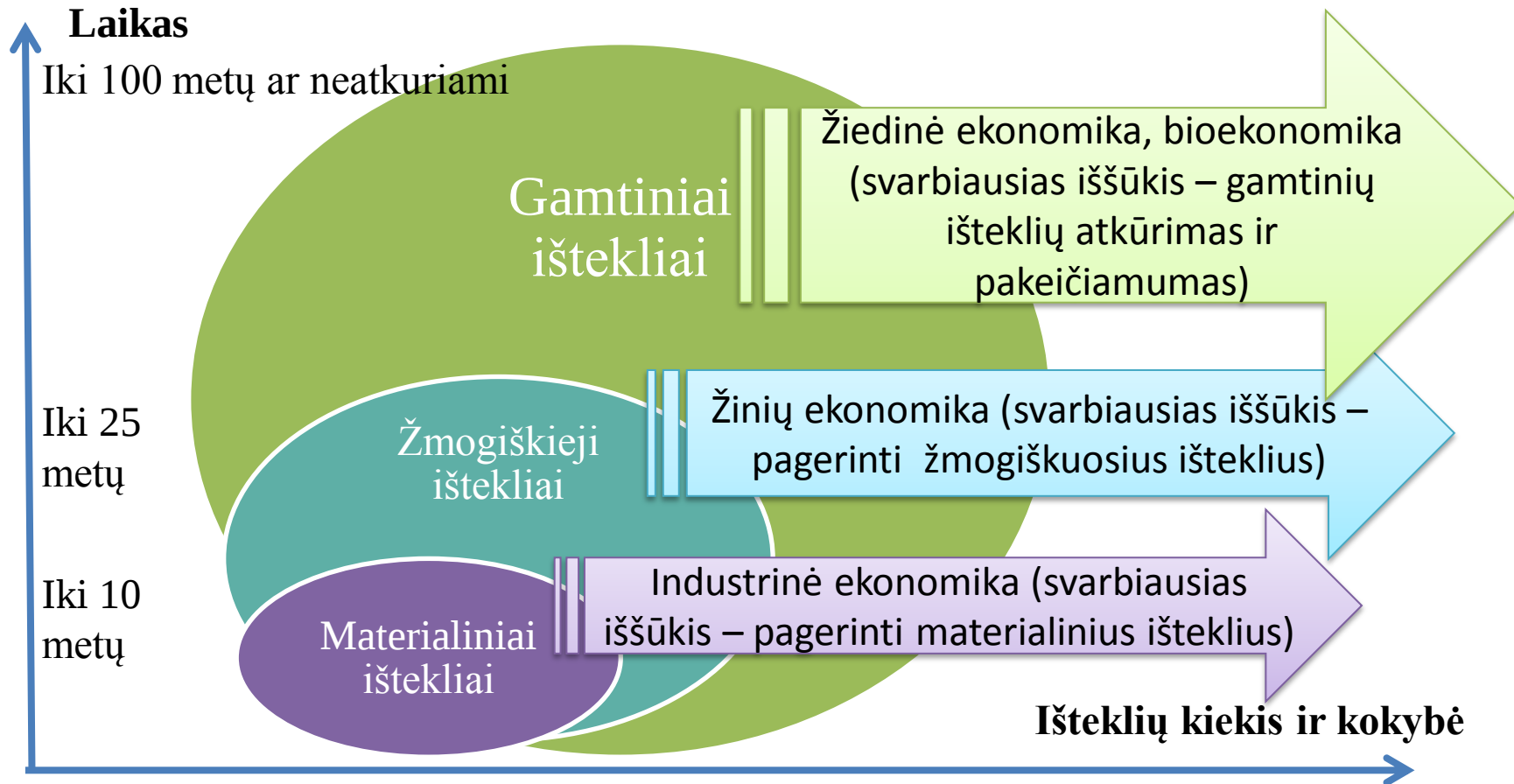

Ko galime pasimokyti iš BŽŪP įgyvendinimo patirties Lietuvoje?

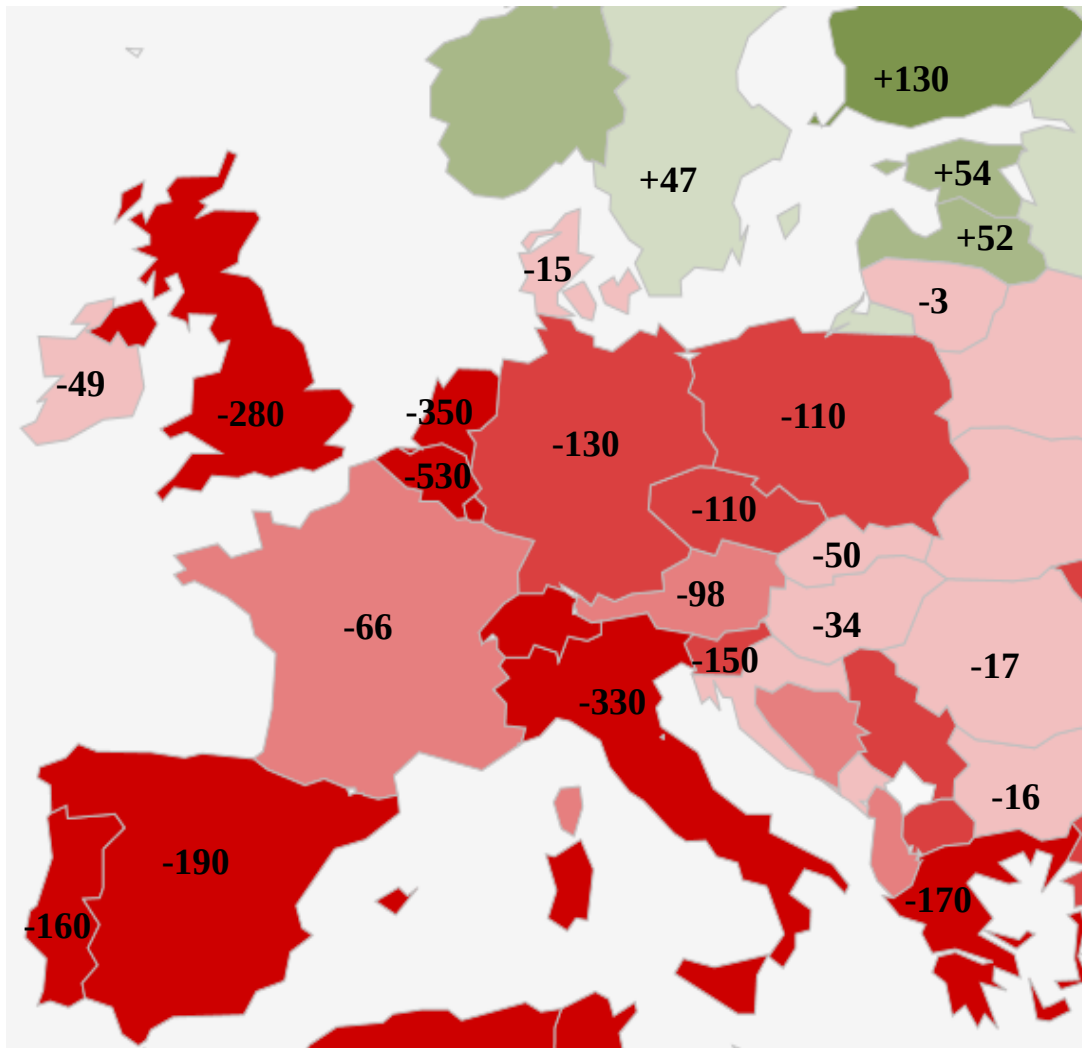
Dr. Rasa Melnikienė,
Dr. Vida Dapkienė,
Artiom Volkov,
Vaida Šapolaitė

Ekonominės veiklos tvarumo iššūkis:

gebėjimas atkurti ir padidinti išteklius (paskirstant išteklius būtina atsižvelgti į skirtingą laikotarpį, būtiną išteklių atkūrimui)

Ekologinis pėdsakas

Biologinių pajėgumų deficitas reiškia, kad žmonės naudoja ekologinius resursus greičiau, nei žemės ekosistemos geba juos atnaujinti.

Žalios spalvos atspalviai – šalys, turinčios biologinio gebėjimo atsinaujinti rezervą

Raudonos spalvos atspalviai – šalys, turinčios biologinio gebėjimo atsinaujinti deficitą:

ES-12

nuo – 3% (Lietuvoje)

iki – 150% (Slovėnijoje)

ES-15

nuo – 15% (Danijoje)

iki – 530% (Belgijoje)

Tvarumo sampratos įgyvendinimas BŽŪP

Gyvybingas kaimas

Socialinis tvarumas

Svarbiausias iššūkis – masinė ūkininkų emigracija iš kaimo į miestą.

Sprendimas – ūkininkų pajamų lygio palaikymo priemonės, siekiant ūkininkavimą padaryti patrauklia ekonomine veikla.

XX a. 6–7 dešimtmečiai

Ekonominis tvarumas

Svarbiausias iššūkis – perprodukcijos mažinimas, eksportuojant perteklinę produkciją.

Sprendimas – žemės ūkio produkcijos konkurencingumo pasaulinėse rinkose didinimo priemonės.

XX a. 8–10 dešimtmečiai

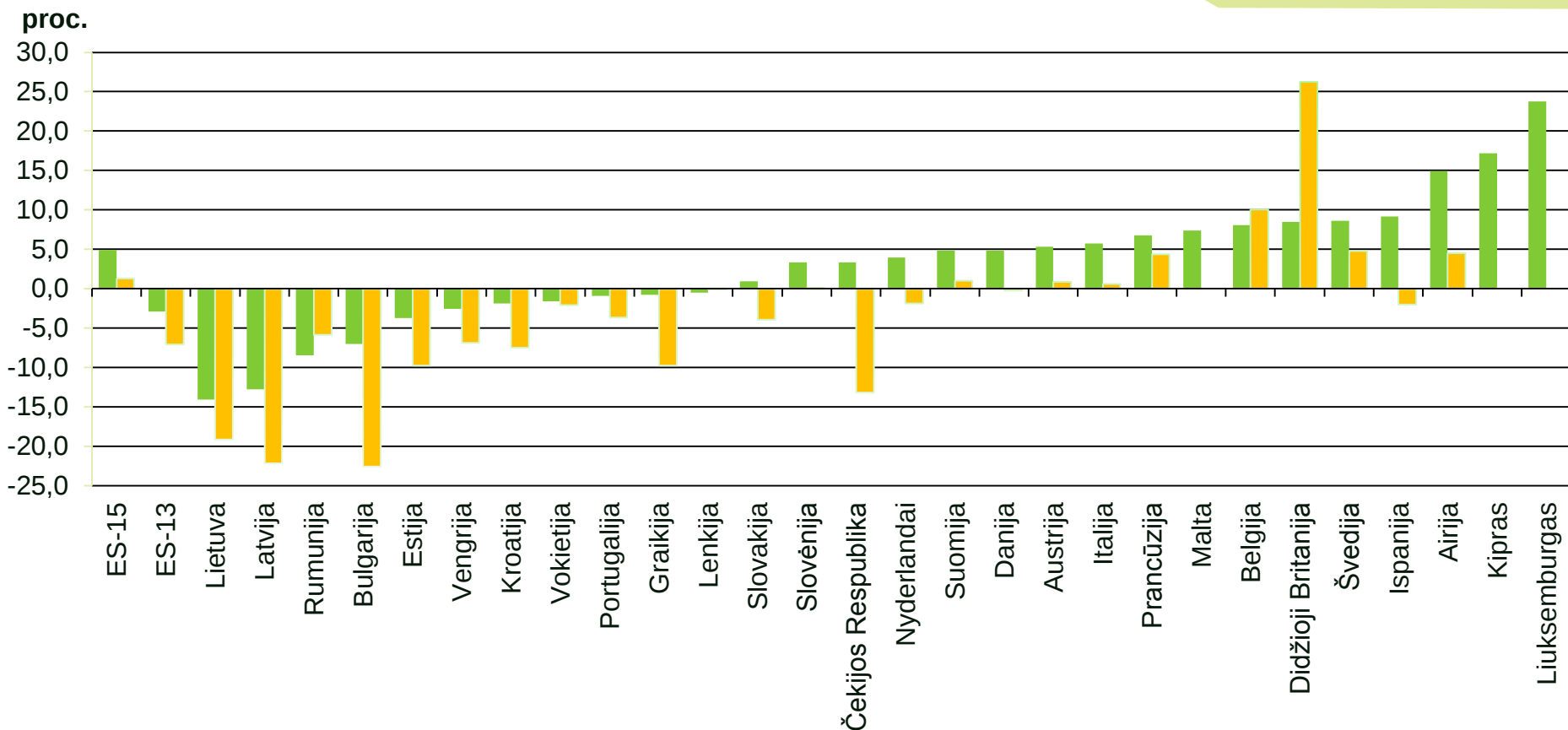
Gamtinis tvarumas

Svarbiausias iššūkis – žemės ir kitų gamtinių išteklių nuvalinimas ir išaugusi rizika, kad mažės apsirūpinimas maistu ir vandeniu ateityje.

Sprendimas – priemonės, mažinančios gamybos intensyvumą ir padedančios atkurti gamtinius išteklius (bioekonomika).

XXI a. 1–2 dešimtmečiai

ES šalių gyventojų skaičiaus ir tankumo pokyčiai

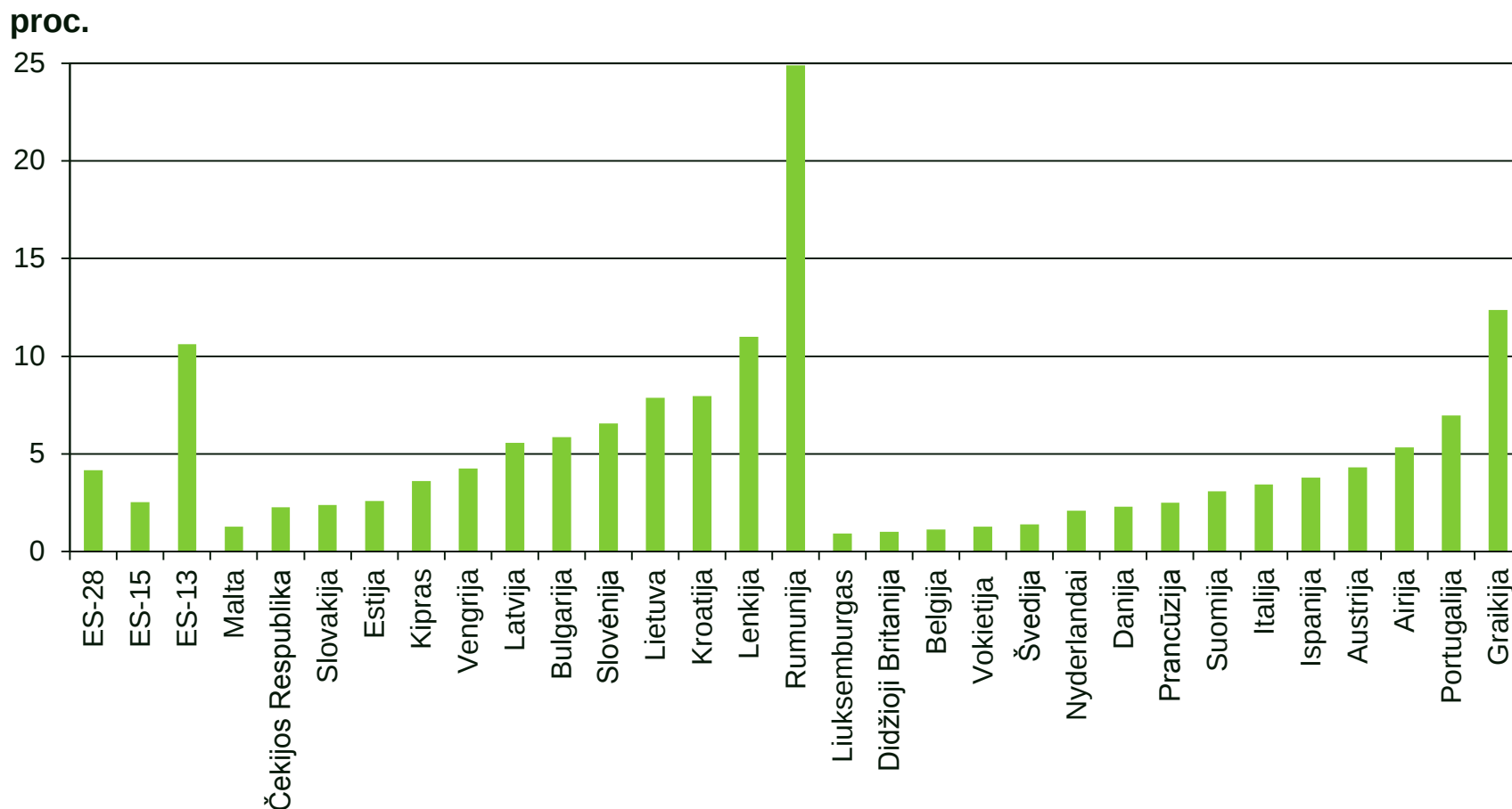
■ Šalies gyventojų skaičiaus metų pradžioje pokytis – 2015 m., palyginti su 2004 m.

■ Kaimiškuose regionuose (pagal EBPO metodiką) gyvenančių gyventojų tankumo pokytis – 2015 m., palyginti su 2004 m.

Šaltinis: Eurostato duomenys.

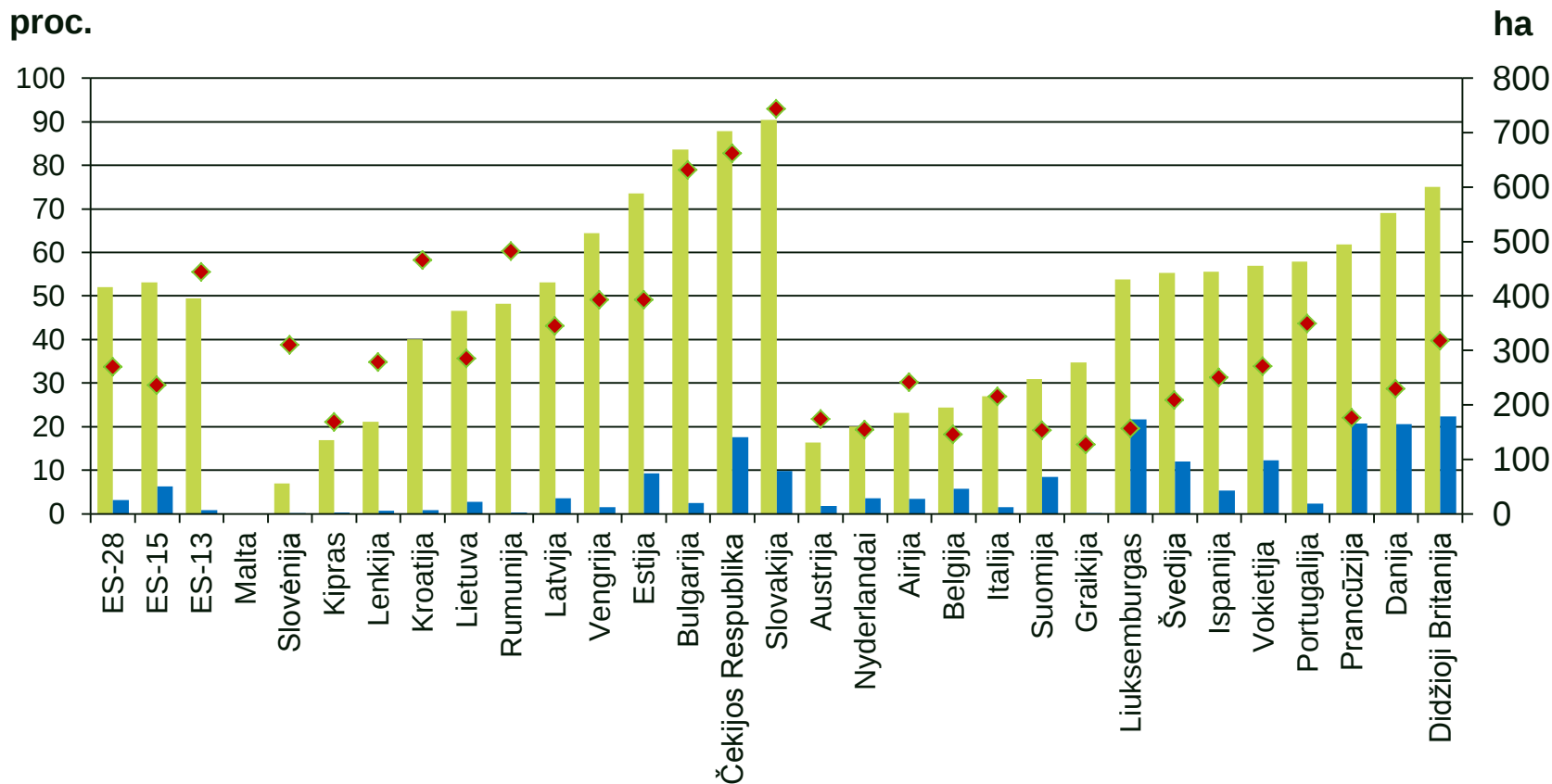
Užimtųjų žemės ūkio veikloje dalis, palyginti su bendru užimtųjų skaičiumi 2015 m., proc.

Šaltinis: Eurostato duomenys.

ES šalių ūkių, didesnių nei 100 ha ŽŪN, rodikliai

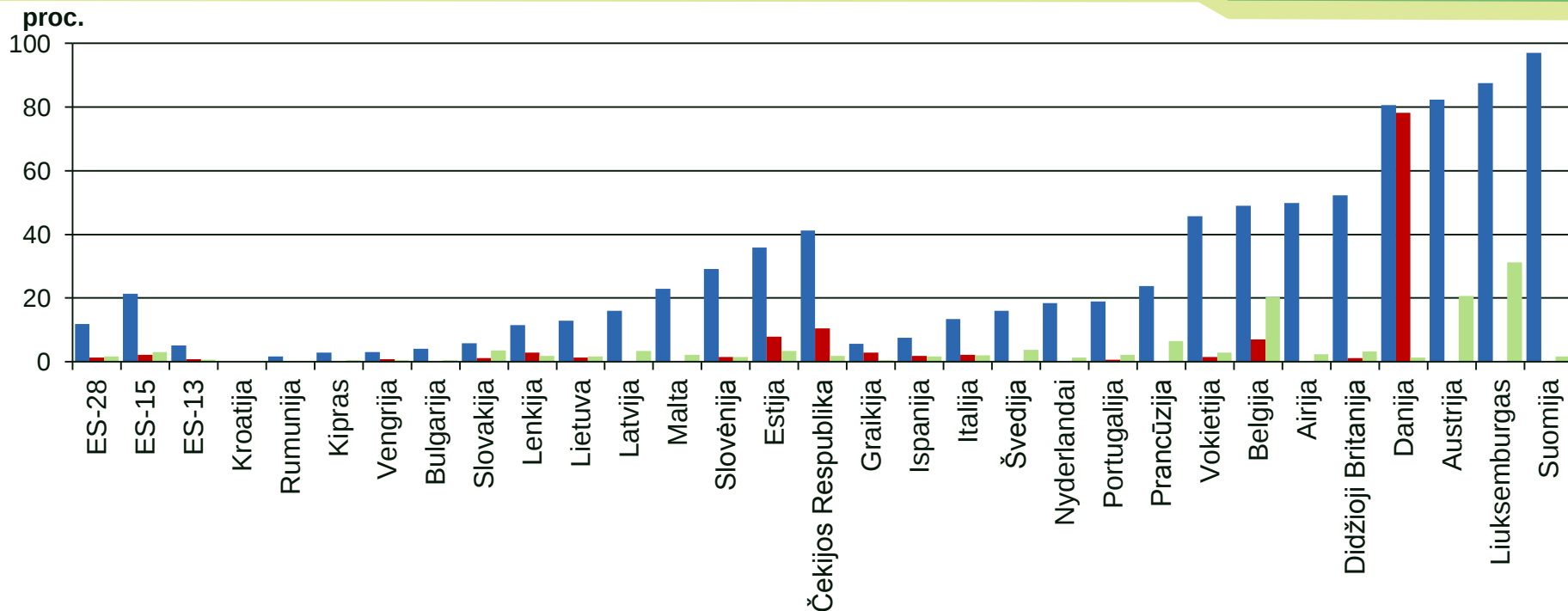
■ Žemės ūkio naudmenų dalis nuo viso ŽŪN ploto, proc.

■ Ūkių, didesnių nei 100 ha, skaičiaus dalis nuo visų ūkių, proc.

Šaltinis: 2013 metų žemės ūkio struktūros tyrimo duomenys.

ES šalių ūkių, gavusių paramą pagal kaimo plėtros priemones, dalis

■ Ūkiai gavę paramą pagal išvardintas kaimo plėtros priemones*; iš to skaičiaus:

■ Naudojimas konsultavimo paslaugomis

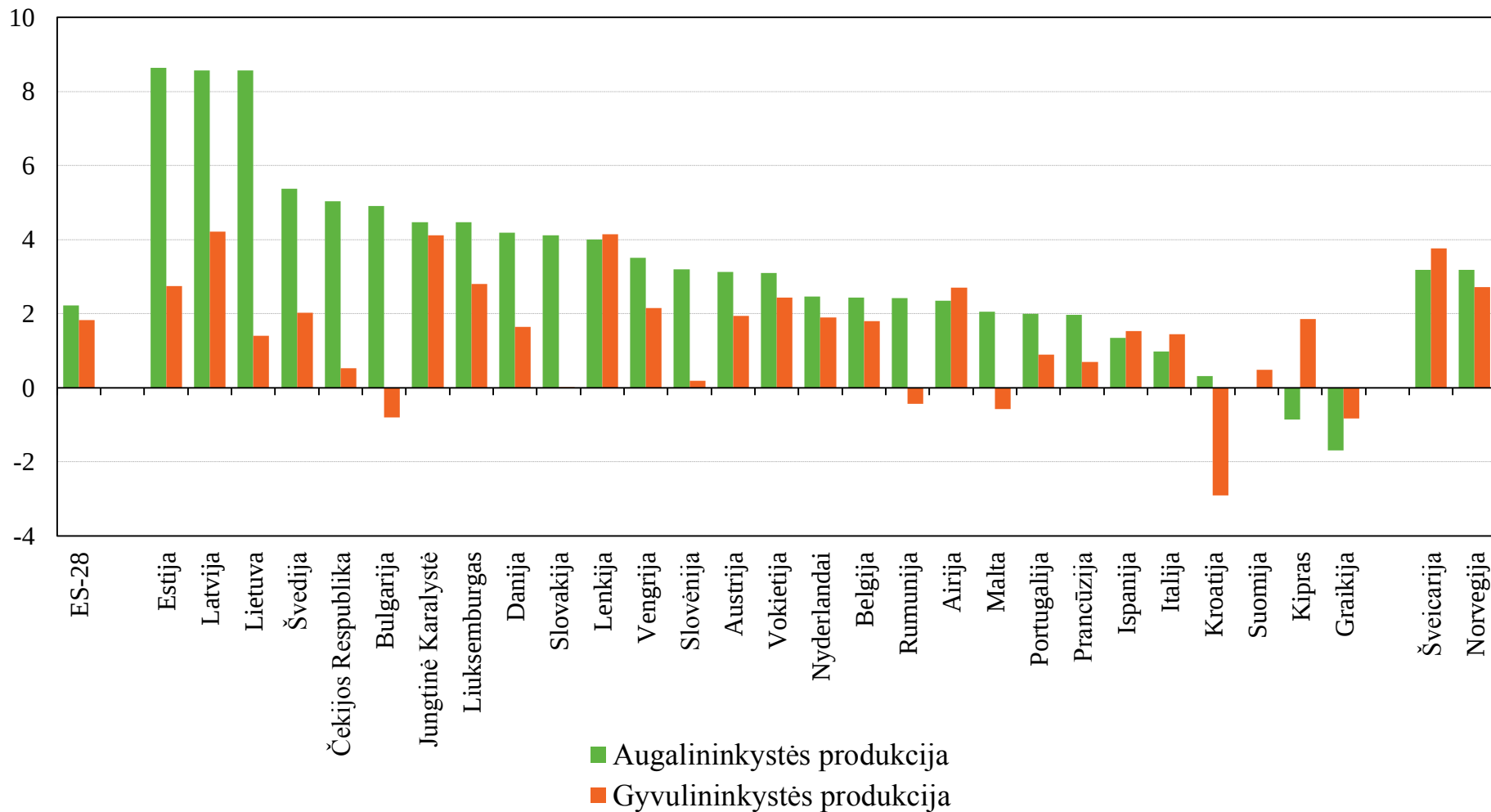
■ Žemės ūkio valdų modernizavimas

*Parama kaimo plėtrai per praėjusius 3 metus – ūkiai, gavę paramą pagal šias kaimo plėtros priemones: 114. Naudojimas konsultavimo paslaugomis; 121. Žemės ūkio valdų modernizavimas; 123. Žemės ūkio produktų perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas; 132. Dalyvavimas maisto kokybės schemose; 213. „NATURA 2000“ išmokos ir išmokos, susijusios su Direktyva 2000/60/EB; 214. Agrarinės aplinkosaugos išmokos; 214.1 iš jų ekologinio ūkininkavimo; 311. Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos; 313. Kaimo turizmo veiklos skatinimas.

Šaltinis: 2013 metų žemės ūkio struktūros tyrimo duomenys.

Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos augimo tempai, 2005–2015 m. (vidutinis metinis augimo tempas, proc.)

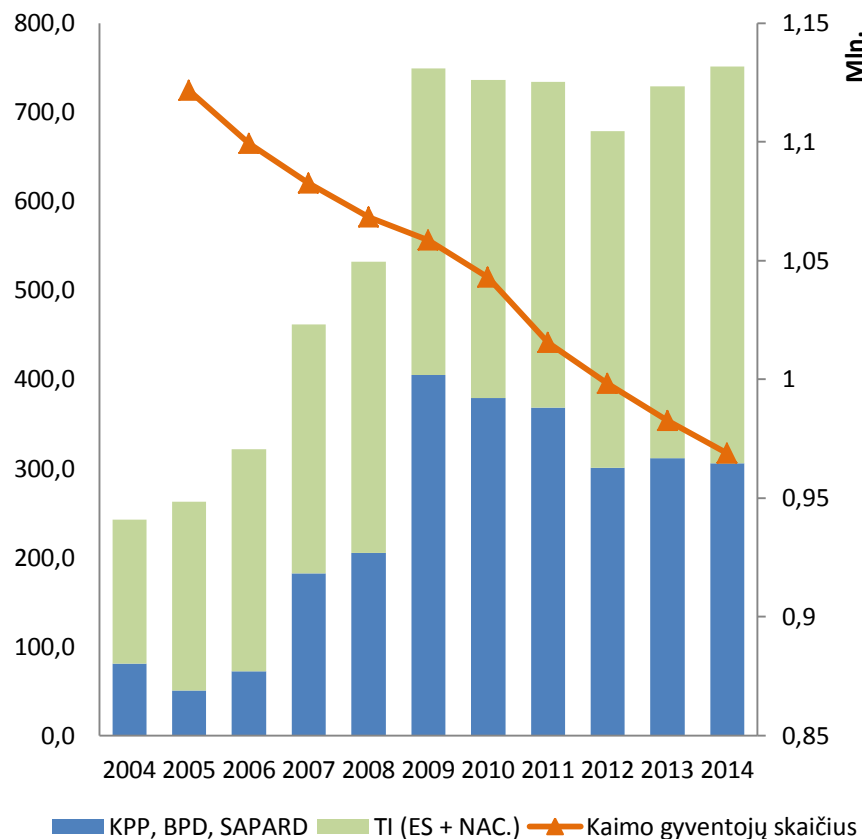
Šaltinis: EUROSTAT duomenys.

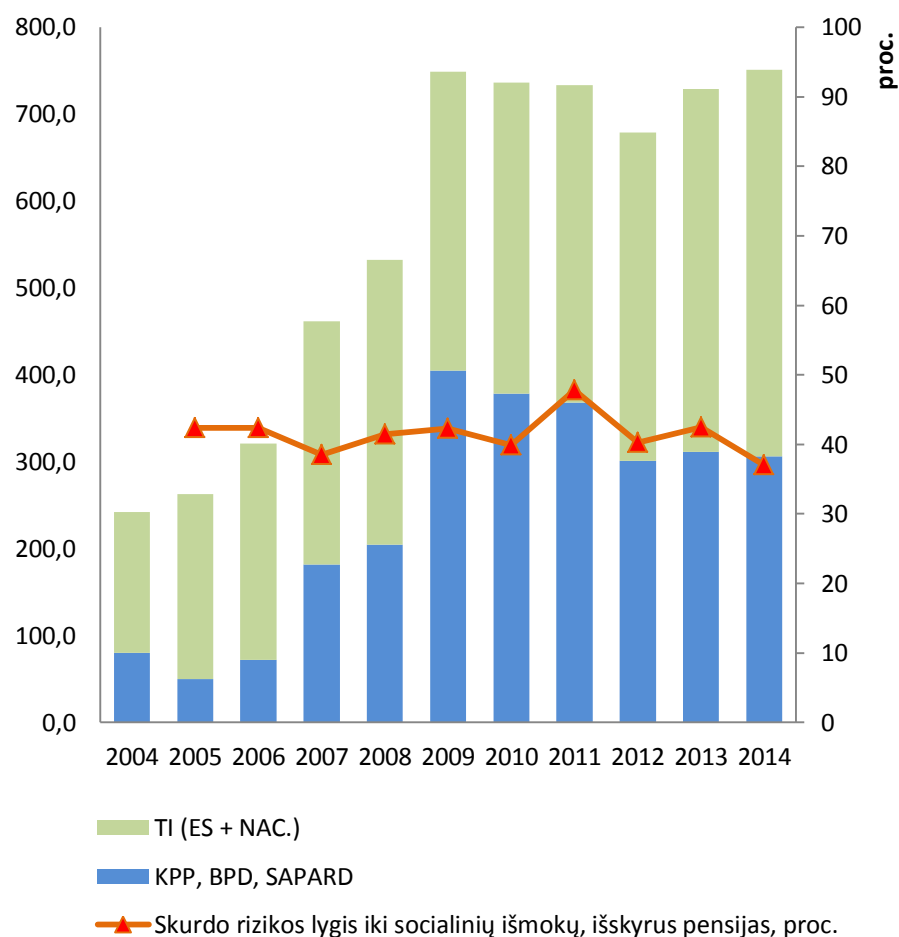
Per 2005–2016 metų laikotarpį kaimo gyventojų skaičius sumažėjo 15,7 proc., o parama, teikiama kaimo plėtrai ir žemės ūkiui iš ES ir nacionalinio biudžeto, sparčiai augo – 2,9 karto. Dar sparčiau augo paramos suma, tenkanti vienam kaimo gyventojui, – 3,3 karto, tačiau dėl nepakankamos paramos sklaidos kaimo vietovėse skurdo rizikos lygis išlieka stabilus ir svyruoja apie 40 proc.

Tai blogina žmogiškųjų išteklių kokybę ir daro kaimą nepatrauklų gyvenimui ir verslui.

Kaimo gyventojų skaičius ir parama

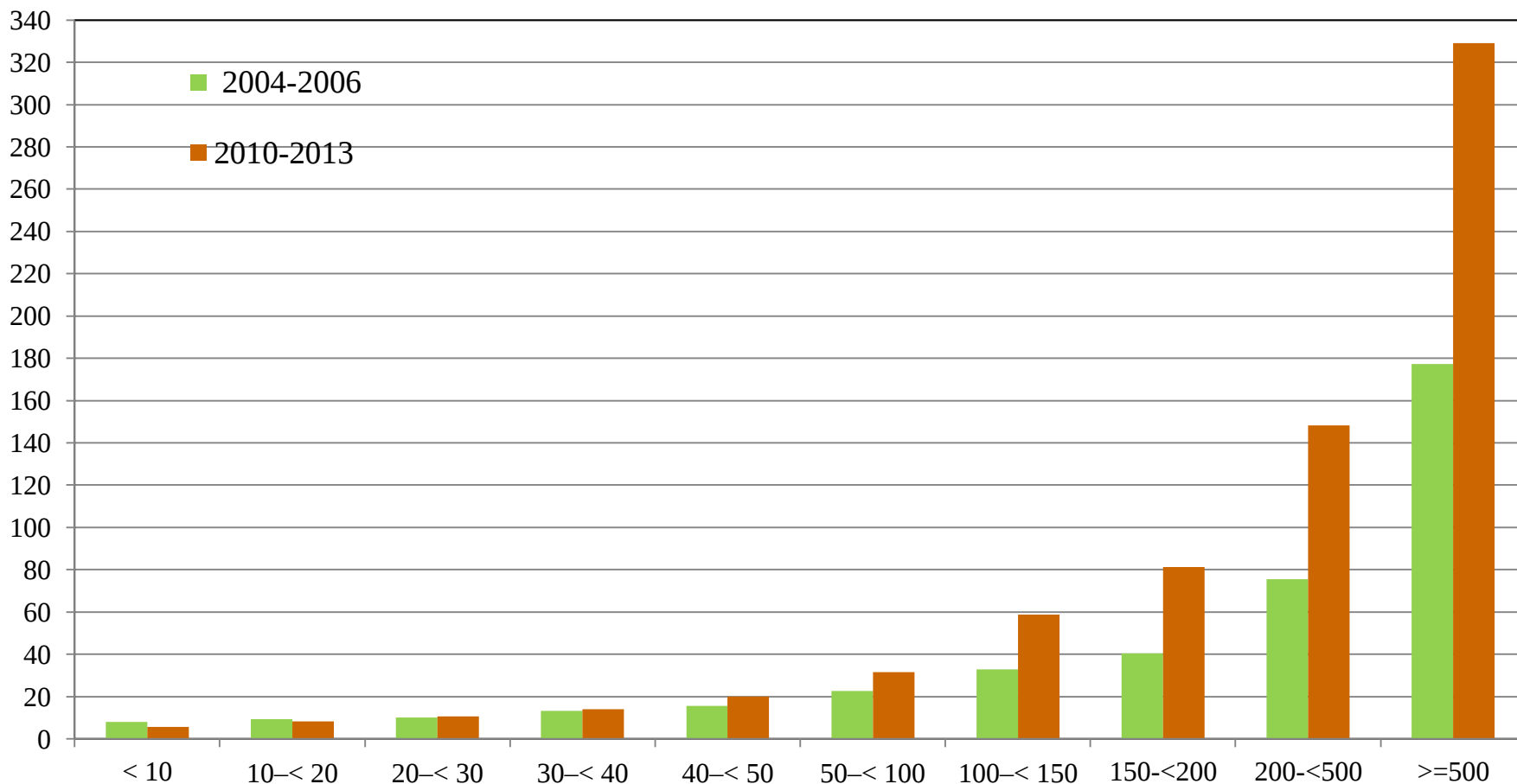
Skurdo rizikos lygos kaime ir parama

Pajamų atotrūkio tarp ūkininkų mažinimas: grynosios piniginės įplaukos 2004–2006 m. ir 2010–2013 m.

tūkst. EUR

Šaltinis: ŪADT duomenys

A close-up photograph of two vibrant green leaves attached to a thin brown branch. The leaves are ovate with serrated margins and prominent veins. The background is a soft, out-of-focus light green.

Gyventojų skaičius 1 kv. km

- iki 11
- 11 - 15
- 15 ir daugiau

Standartinė produkcija, Eur/ha

- iki 580
- 580 - 780
- 780 ir daugiau

Siūloma tiesioginių išmokų struktūra

**4 pakopa: Aukštesnio lygio
aplinkosaugos išmokos**

**3 pakopa: Tikslinis pajamų
rėmimas**

**2 pakopa: Nedidelio masto
aplinkosaugos išmokos**

**1 pakopa: Pajamų
stabilizavimo lygis**

Atskaitos lygis

**Saugumą
užtikrinantis
tinklas**

**Rinkos
priemonės**

**Maisto tiekimo
grandinės
organizavimas**

5 pakopa: Horizontalusis konkurencingumas

Kitos kaimo plėtros
priemonės ir išmokos

Investicinė parama

Žinių sklaida

Inovacijos

Rinkodara

Parama jauniems
ūkininkams

Gamintojų grupės

Diversifikavimas

Infrastruktūra

LEADER programa

Horizontas 2020

Ačiū už dėmesį!

